

Duurzaamheidsinformatie over de pensioenregeling

Inleiding

Stichting Pensioenfonds Provisum (verder te noemen: het pensioenfonds) wordt aangemerkt als financiële marktdeelnemer in het kader van de EU Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR, Verordening 2019/2088). Financiële marktdeelnemers hebben de verplichting om hun pensioenregeling(en) te classificeren. Dit document betreft verplichte informatie over de classificatie van onze pensioenregelingen op basis van artikelen 25 t/m 36 van de gedelegeerde verordening 2022/1288, ook wel de Regulatory Technical Standards (RTS) genoemd. Tevens is op www.provisum.nl de zogenaamde précontractuele informatie met de duurzaamheidsclassificatie van de pensioenregelingen aan de hand van een voorgeschreven template gepubliceerd.

Het bestuur heeft besloten de DC-pensioenregelingen (beschikbare premieregelingen B excedent en de vrijwillige regeling) te classificeren als artikel 6 (overig product) waarbij de onderliggende beleggingen geen rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. Het bestuur heeft besloten de DB-pensioenregelingen (A2001-, A2006- en B-regeling) te classificeren als artikel 8, oftewel als een product dat ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken) promoot, maar geen duurzame beleggingsdoelstelling heeft. Hieronder wordt aangegeven hoe het pensioenfonds deze ecologische en/of sociale kenmerken promoot in de DB-pensioenregelingen.

Samenvatting (art. 25)

De DB-pensioenregelingen van Stichting Pensioenfonds Provisum (het pensioenfonds of fonds) promoten ecologische en/of sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling. Hiermee classificeren de DB-pensioenregelingen als een artikel 8 product.

Hoe de pensioenregelingen rekening houden met ecologische of sociale kenmerken is vastgelegd in het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen, MVB-beleid, van het pensioenfonds. Binnen het ESG raamwerk zijn alle drie de factoren (E, S en G) belangrijk voor het fonds. Echter, om de relevantie van het MVB beleid te vergroten, wordt de nadruk gelegd op (onderdelen van) drie thema's, Klimaat, Sociale verhoudingen en Ondernemingsbestuur.

De ecologische en/of sociale kenmerken van de DB-pensioenregelingen worden ingevuld met de volgende instrumenten:

- Integratie
- Uitsluiten
- Stemmen en engagement
- GRESB
- Groene obligaties
- Impactbeleggingen

Deze instrumenten adresseren ook andere dan de hierboven genoemde thema's. Voor nadere informatie hierover wordt verwezen naar het [beleid maatschappelijk verantwoord beleggen](#).

Het pensioenfonds hanteert een lange termijn beleggingsstrategie op basis van de missie en visie, de risicohouding en de beleggingsbeginselen van het fonds. Deze beleggingsstrategie is vastgelegd in het beleggingsbeleid. Onderdeel van het strategische beleggingsbeleid is het MVB-beleid. De beleggingsstrategie van het pensioenfonds wordt uiteen gezet in [de Verklaring inzake de beleggingsbeginselen](#).

Volgens de huidige analyse voldoet minimaal 45% van de beleggingsportefeuille tot de categorie producten voorzien van ecologische of sociale kenmerken. Deze beleggingen houden nog geen rekening met de EU-taxonomiecriteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

De ecologische of sociale kenmerken worden gemonitord aan de hand van een aantal indicatoren. Het fonds maakt daarbij gebruik van onafhankelijk dataproviders. Aan de indicatoren liggen meerdere methodologieën ten grondslag. Het fonds beseft dat er beperkingen zijn op het gebied van datakwaliteit en methodologie. Jaarlijks wordt er verslag gedaan over de resultaten van de monitoring in het [jaarverslag](#) en het [verslag maatschappelijk verantwoord beleggen](#) van het fonds.

Het pensioenfonds heeft een due diligence beleid om de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren vast te stellen, te prioriteren en analyseren. De basis hiervoor wordt gevormd door de OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties.

Het pensioenfonds oefent invloed uit om duurzaamheid en goed ondernemingsbestuur te bevorderen bij de bedrijven waarin wordt belegd. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van het engagementbeleid van de beleggingsmanagers als ook via een engagementprovider, Sustainalytics. . Bedrijven die internationale afspraken over verantwoord ondernemen zeer ernstig schenden en waar dialoog niet leidt tot het gewenste resultaat worden uitgesloten.

Er wordt geen specifieke (referentie)benchmark gebruikt om te bepalen of de DB-pensioenregelingen afgestemd zijn op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

Geen duurzame beleggingsdoelstelling (art. 26)

De DB-pensioenregelingen van het pensioenfonds promoten ecologische of sociale kenmerken, maar hebben geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Ecologische of sociale kenmerken van het financiële product (art. 27)

De DB-pensioenregelingen promoten ecologische of sociale kenmerken. Een en ander is vastgelegd in het [maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid](#) van het pensioenfonds. Een groot deel van de portefeuille is in beleggingsfondsen belegd. Omdat het pensioenfonds dan samen met andere beleggers in een beleggingsfonds participeert, is het hierna beschreven instrumentarium moeilijker toe te passen of zijn in het geheel niet mogelijk. De fiduciair vermogensbeheerder, Anthos Fund & Asset Management (AFAM), implementeert het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van het pensioenfonds.

Het fonds promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- ✓ het meenemen van MVB-criteria in de beleggingsstrategie naast de andere algemene criteria rendement, risico en kosten;
- ✓ niet bijdragen aan controversieel gedrag en activiteiten door middel van uitsluitingen;
- ✓ bedrijven stimuleren om een positieve bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling en in lijn te handelen met internationale verdragen en gedragscodes;
- ✓ mitigatie van klimaatverandering.

Het instrumentarium hiervoor is samengevat het volgende.

Integratie

ESG-integratie bij het selecteren en monitoren van de beleggingsmanagers. AFAM voert voorts een constante dialoog met de externe managers en hun ESG-teams om tot een verbetering te komen van ESG-integratie, uitsluitingen en rapportages. Bij de integratie wordt o.a. gebruik gemaakt van,

- toetsingscriteria voor de beleggingsfondsen (o.a. ondertekening UN Principles for Responsible Investment (UNPRI))
- een scorecard waarmee de ESG-integratie in het beleid en strategie, in het beleggingsproces, actief aandeelhouderschap, monitoring en verslaglegging van de beleggingsfondsen in kaart wordt gebracht;
- classificatie van de beleggingsfondsen conform het ABC-raamwerk van het Impact Management Project.

Uitsluiten

Het pensioenfonds sluit beleggingen uit,

- in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie en/of handel in controversiële wapens, tabak, pornografie, gokken, palmolie, enkele fossiele sectoren (arctic olie, olie uit teerzand en steenkool), verkoop van wapens aan burgers en ondernemingen die op duidelijk en grove wijze de principes van het UN Global Compact schenden;
- in staatsobligaties die zijn uitgegeven door landen die het onderwerp zijn van sancties van de EU tegen de centrale overheid zodanig dat er sprake is van een wapenembargo.

Daarnaast voert Sustainalytics voor het pensioenfonds een controversie screening uit, de identificatie van ondernemingen die betrokken zijn bij incidenten en gebeurtenissen (binnen eigen bedrijf en toeleveringsketen) die mogelijk leiden tot een ondernemings- of reputatierisico m.n. gericht op de OESO-richtlijnen. Ondernemingen met de hoogste score (=slechtste) van een 5 worden eveneens uitgesloten.

Stemmen

Het pensioenfonds maakt gebruik van haar stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin wordt belegd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het stembeleid van de beleggingsmanagers, zowel bij de beleggingsfondsen als bij het directe mandaat.

Engagement

Het pensioenfonds oefent invloed uit om duurzaamheid en goed ondernemingsbestuur te bevorderen bij de bedrijven waarin wordt belegd. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van het

engagementbeleid van de beleggingsmanagers als ook via een engagementprovider, Sustainalytics , zie hierna hoofdstuk 11.

GRESB

Voor de beoordeling van de duurzaamheid van de beleggingen in indirect onroerend goed wordt gebruik gemaakt van GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark). Met GRESB worden de milieu- en duurzaamheidsprestaties van (niet) ter beurze genoteerde onroerend goedbeleggingsfondsen gemeten op basis van gestandaardiseerde en gevalideerde informatie.

Groene obligaties

Het pensioenfonds belegt voor een deel van de matching portefeuille in groene obligaties.

Impact beleggingen

Impact beleggen maakt nog geen deel uit van het instrumentarium van verantwoord beleggen van het pensioenfonds. Neemt niet weg dat de aandelenportefeuille voor een klein percentage belegd is in impact beleggingsfondsen.

Beleggingsstrategie (art. 28)

Het strategisch beleggingsbeleid is gebaseerd op de missie en visie van het fonds. Elke drie jaar wordt er een ALM-studie uitgevoerd, waarbij de risicobereidheid en de beleggingsbeginselen van het fonds in aanmerking worden genomen. De studie leidt tot een inrichting van de beleggingsportefeuille met de beste combinatie van rendement, risico en kosten. Onderdeel van het beleggingsbeleid is het beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Het bestuur is ervan overtuigd dat de factor duurzaamheid in de vorm van lange termijn waarde creatie van positieve invloed is op het risico-rendementsprofiel van de beleggingen en dat dit het rendement niet in de weg staat. Ook de deelnemers staan duidelijk positief tegenover maatschappelijk verantwoord beleggen zo is gebleken uit een onderzoek uit 2021.

Er wordt momenteel belegd in Europese staatsobligaties, aandelen, obligaties emerging markets, hypotheek en indirect onroerend goed.

Voor de uitwerking van het strategisch beleggingsbeleid, zoals de internationale richtlijnen die in aanmerking worden genomen, de instrumenten die het fonds hanteert, de methodologieën en databronnen waarvan gebruik wordt gemaakt, de interne en externe rapportages wordt verwezen naar de andere artikelen van deze verklaring, het Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid en de Verklaring inzake Beleggingsbeginselen.

Aandeel beleggingen (art. 29)

Het aandeel van de beleggingen van de DB-pensioenregelingen dat ecologische en sociale kenmerken promoot, bedraagt 45% (categorie #1 E/S-kenmerken in figuur hieronder). Het andere deel, 55% van de beleggingen, valt in de categorie Overig. Deze percentages zijn gebaseerd op de strategische allocatie naar deze beleggingen. De feitelijke allocatie kan daar vanaf wijken.

De categorie #1 E/S-kenmerken houdt geen rekening met de EU-taxonomiecriteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten, daarom is er bij #1A Duurzaam 0% ingevuld.

Het deel van de beleggingen dat is afgestemd op de ecologische en of sociale kenmerken betreft beleggingen in aandelen, staatsobligaties van opkomende markten en onroerend goed. De overige beleggingen zijn niet afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en zijn belegd in staatsobligaties van ontwikkelde markten en hypotheek.

Het pensioenfonds streeft ernaar om het aandeel beleggingen met E/S-kenmerken verder op te hogen.

Monitoring ecologische of sociale kenmerken (art. 30)

Om de ecologische of sociale kenmerken te monitoren, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- Uitsluitingen;
- Score van de beleggingsfondsen op de toetsingscriteria, scorecard en ABC-raamwerk van het Impact Management Project;
- Percentage groene obligaties;
- GRESB score van onroerend goedfondsen;
- CO₂-voetafdruk.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de instrumenten stemmen en engagement. Deze instrumenten zijn evenwel "softer" van aard.

Voor meer details van de indicatoren wordt verwezen naar de informatie in de andere artikelen van deze verklaring en [het Beleid Maatschappelijk Beleggen](#).

Bovenstaande duurzaamheidsindicatoren worden door het pensioenfonds gemeten en gemonitord. Jaarlijks wordt hierover gerapporteerd in het [jaarverslag](#) en de [rapportage verantwoord beleggen](#).

Methodologieën (art. 31)

De volgende methodologieën worden gebruikt om te meten hoe de door de DB-pensioenregelingen gepromote ecologische of sociale kenmerken worden behaald:

Integratie

Jaarlijks rapporteert AFAM in hoeverre de beleggingsfondsen voldoen aan de toetsingscriteria van het fonds, hoe de beleggingsfondsen scoren op basis van de scorecard ontwikkeld door AFAM en hoe de beleggingsfondsen worden geclassificeerd in het kader van het ABC-raamwerk van het Impact Management Project.

Uitsluitingen

Sustainalytics onderzoekt welke ondernemingen en landen naar aanleiding van de door het pensioenfonds gedefinieerde uitgangspunten moeten worden uitgesloten en stelt elk half jaar een uitsluitingslijst op. De beheerder van het directe mandaat, State Street, ontvangt elk half jaar de uitsluitingslijst waarna State Street de portefeuille in lijn brengt met de vereisten van het pensioenfonds. Een groot deel van de portefeuille is indirect in beleggingsfondsen belegd. Omdat het pensioenfonds bij de indirecte beleggingen samen met andere beleggers in een beleggingsfonds participeert en de onderliggende stukken niet zelf in bezit heeft, maar eigendom zijn van het beleggingsfonds, is het uitsluitingsbeleid moeilijker toe te passen of is in het geheel niet mogelijk. Wel worden eenmaal per jaar de portefeuilles van de beleggingsfondsen door Sustainalytics gescreend in hoeverre (in een percentage van het belegd vermogen per fonds) er in ondernemingen en/of landen belegd is, die zijn uitgesloten. Indien een fonds meer dan de benchmark is belegd in een uitgesloten categorie, zal het pensioenfonds met AFAM in overleg treden over eventueel te nemen acties, inclusief een mogelijke beëindiging van de investering in het pensioenfonds.

GRESB

Voor de beoordeling van de beleggingen in indirect onroerend goed wordt gebruik gemaakt van GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark).

Groene obligaties

Jaarlijks rapporteert AFAM over het aandeel groene obligaties in de portefeuille. De kwalificatie als groene obligatie is gebaseerd op de "Green Bond Principles" van de International Capital Market Association.

CO₂-uitstoot

Jaarlijks wordt door AFAM gerapporteerd over de CO₂-uitstoot van de portefeuille, gemeten op basis van informatie van MSCI. Hierbij wordt de methodologie van het Partnership Carbon Accounting Financials (PCAF) gevolgd. Er worden twee maatstaven gebruikt om de CO₂-voetafdruk te meten. Als eerste de maatstaf 'Carbon Invested', de CO₂-uitstoot per miljoen euro belegd vermogen. Dit is een belangrijke maatstaf omdat deze onafhankelijk is van de omvang van de portefeuille (hoe groter de portefeuille, hoe hoger de totale CO₂-voetafdruk). De tweede maatstaf is Total Carbon Emissions', het

totaal aantal ton aan CO₂-equivalenten (tCO₂e) voor Scope 1- en Scope 2-emissies van de portefeuilles.

Stemmen en engagement

Op periodieke basis wordt door de beleggingsmanagers gerapporteerd over het stem-en engagementbeleid. AFAM verwerkt deze informatie in de jaarrapportage verantwoord beleggen die het voor Provisum opstelt. Op kwartaalbasis wordt er door de externe engagementprovider, Sustainalytics, gerapporteerd over nieuw opgestarte engagementtrajecten en de voortgang van lopende engagementtrajecten.

Databronnen en -verwerking (art.32)

De DB-pensioenregelingen gebruiken externe gegevens als input voor het meten van de duurzaamheidsindicatoren. De voorkeur gaat daarbij uit naar gestandaardiseerde gegevens waar mogelijk. Data ontvangen wij van onder meer de volgende bronnen:

Sustainalytics

Sustainalytics verschaft informatie over de uitsluiting van ondernemingen o.b.v. de criteria van het pensioenfonds en over de resultaten van de engagementtrajecten die namens het fonds door Sustainalytics wordt uitgevoerd.

GRESB

Met GRESB worden de milieu- en duurzaamheidsprestaties van (niet) ter beurze genoteerde onroerend goedbeleggingsfondsen gemeten op basis van gestandaardiseerde en gevalideerde informatie.

International Capital Market Association

Om te bepalen of een het een groene obligatie is, wordt de "Green Bond Principles" van de International Capital Market Association gehanteerd.

MSCI

Jaarlijks wordt door MSCI de CO₂-uitstoot gemeten met behulp van de methodologie van het Partnership Carbon Accounting Financials (PCAF) gevolgd.

ISS

Het fonds volgt voor de passieve aandelenportefeuille het stembeleid van de manager State Street. State Street maakt hiervoor gebruik van de stem proxy ondersteuner ISS.

Genomen maatregelen om datakwaliteit te waarborgen

Om de bestendigheid van de data te waarborgen maakt het fonds gebruik van externe gerenommeerde partijen. Samen met de fiduciair vermogensbeheerder wordt de kwaliteit van de data op continue basis gevolgd.

De wijze waarop de data worden verwerkt

De data worden verwerkt door de externe partijen. Het fonds verwerkt in de eigen organisatie geen data voor het meten van duurzaamheidsindicatoren.

Het aandeel van de data die een schatting zijn

Het fonds schat zelf geen data, maar sluit niet uit dat de dataproviders wel gebruik maken van dataschattingen zoals bijvoorbeeld bij het meten van CO2-uitstoot die onvoldoende wordt gerapporteerd door ondernemingen.

Methodologische en databeperkingen (art. 33)

Alle methodes en databronnen om te voldoen aan sociale en economische kenmerken hebben beperkingen. De data zijn immers voortdurend in ontwikkeling en in zekere mate subjectief. Voor het verkrijgen van de data wordt gebruik gemaakt van data providers. Gezien de omvang en de mogelijkheden van het fonds is het aantal dataproviders van het fonds beperkt. Zij zijn geselecteerd op basis van een nauwkeurig en prudent selectieproces en betreffen uitsluitend gerenommeerde partijen. Hierdoor is er een voldoende mate van vertrouwen in de gekozen gegevens en dataproviders en zijn ondergenoemde beperkingen niet van invloed op de wijze waarop de door de DB-pensioenregelingen gepromote ecologische of sociale kenmerken worden behaald.

Beperkingen in algemene zin zijn o.a.

- Er zijn geen ESG-materialiteitsmatrices voorhanden waar markt breed overeenstemming over is bereikt. Een ESG-rating is in belangrijke mate dus afhankelijk van het relatieve belang dat de dataprovider hecht aan verschillende attributen wat leidt tot subjectiviteit in de ESG-rating.
- Daarnaast leidt inconsistentie in de onderliggende onbewerkte gegevens vanuit de ondernemingen ertoe dat ondernemingen onderling niet op dezelfde voet vergeleken kunnen worden. Dit kan resulteren in verschillende beoordelingen voor gelijkwaardige ondernemingen in een sector.
- Aanvullende tekortkomingen zijn een gebrek aan dekking van een specifieke sector of een type entiteit, onvoldoende gedetailleerdheid van gegevens en een gebrek aan transparantie over de methodologieën die zijn gebruikt voor specifieke elementen van de ESG-rating.

De belangrijkste specifieke beperkingen zijn:

Beperkingen aan de gegevens voor uitsluitingen gericht op producten (controversiële wapens, tabak, pornografie, gokken, palmolie, arctic olie, olie uit teerzand, steenkool, wapens voor burgers)

Voor de uitsluitingen gericht op producten wordt vertrouwd op een externe partij, Sustainalytics. Deze partij hanteert bij het opstellen van een oordeel ten aanzien van een onderneming zowel bronnen afkomstig van de onderneming in kwestie als bronnen vanuit publiek beschikbare documenten. Deze kunnen afkomstig zijn van maatschappelijke organisaties, wetenschappelijke publicaties, brancheorganisaties, intergouvernementele organisaties, (lokale) overheden, et cetera. Op basis van de beschikbare bronnen maakt Sustainalytics een gefundeerde inschatting of en in welke mate een onderneming betrokken is bij een product waar een uitsluitingsbeleid voor van kracht is.

Beperkingen aan de gegevens voor uitsluitingen gericht op het schenden van de principes van het UN Global Compact, OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles

Voor de uitsluitingen van normschenders wordt ook vertrouwd op het externe oordeel van Sustainalytics. Dit geldt ook voor het engagementproces. Er zijn echter geen scherp

gedefinieerde criteria die vaststellen of specifiek gedrag ook werkelijk een normschending is. Subjectieve inschattingen spelen derhalve een grote rol. Dat is niet te vermijden en daarom leidt dit tot een methodologische beperking.

Frequentie

De beleggingen worden twee keer per jaar door Sustainalytics gescreend op basis van de uitsluitingscriteria van het pensioenfonds. Ondernemingen of landen die tussentijdse niet voldoen aan de criteria worden zodoende vertraagd toegevoegd aan de uitsluitingslijst

Beperkingen aan CO2-gegevens

Het fonds kwalificeert de datakwaliteit van CO2-gegevens als hoog voor de beleggingen op basis van het Partnership Carbon Accounting Financials (PCAF). Maar nog lang niet alle beursgenoteerde bedrijven in de wereld doen aan carbon reporting. Om dit te verbeteren heeft MSCI een aanzienlijke research afdeling die schattingen maakt van de uitstoot van bedrijven die dit niet rapporteren of niet meten. Kortom, van de overgrote meerderheid is er echt gemeten, van de andere bedrijven zijn er schattingen gemaakt van de CO2-uitstoot door MSCI op basis van de informatie die beschikbaar is. Door de keuze voor een gerenommeerde dataprovider zoals MSCI wordt de kans op foutieve schattingen gemitigeerd.

Ook het beoordelen van CO2-uitstoot in de gehele waardeketen is complex, met name daar waar het gaat om de zogenaamde scope 3-emissies van het GHG-protocol. Meerdere onderzoeken tonen dat de huidig gehanteerde methodes voor het modelleren van scope 3 emissies nog tekortschieten. Er wordt daarom momenteel geen scope 3 data meegenomen in de rapportage.

Een andere beperking in het gebruik van de scope 1 en scope 2 CO2-gegevens is de vertraging waarmee de gerapporteerde CO2-gegevens beschikbaar komen bij beleggers. Een CO2-voetafdruk is daardoor per definitie 'terugkijkend'.

Due diligence (art. 34)

Onze beleggingen doorlopen een due diligence cyclus om de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van de beleggingen op duurzaamheidsfactoren te identificeren, te voorkomen en te verminderen en om verantwoording af te leggen over hoe de DB-pensioenregelingen omgaan met de geïdentificeerde risico's. Deze due diligence is er dus op gericht om de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren te identificeren, prioriteren, analyseren, voorkomen en te verminderen, monitoren, rapporteren en evalueren. De basis hiervoor wordt gevormd door de OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties. In het MVB-beleid worden de verschillende stappen van het due diligence proces nader toegelicht. Daarbij volgen we het model en de terminologie van het Instrumentarium van het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen (IMVB-convenant Pensioenfondsen).

Het fonds verwacht van de externe vermogensbeheerders, dat zij volgens deze internationale standaarden handelen en dit ook publiekelijk kenbaar maken.

De uitbesteding van het vermogensbeheer en de due diligence cyclus is zodanig georganiseerd dat onafhankelijkheid en controle centraal staan.

Engagementbeleid (art. 35)

Het pensioenfonds oefent invloed uit om duurzaamheid en goed ondernemingsbestuur te bevorderen bij de bedrijven waarin wordt belegd. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van het engagementbeleid van de beleggingsmanagers als ook via een engagementprovider, Sustainalytics.

Het belangrijkste doel van de dialoog met de ondernemingen waarin is geïnvesteerd, is om maatschappelijke problemen aan de orde te stellen en de ondernemingen aan te sporen negatieve maatschappelijke impact op te lossen. Voor het directe aandelenmandaat heeft het pensioenfonds aansluiting gezocht bij het engagementbeleid van State Street. Bij de indirecte aandelenbeleggingen waarin het pensioenfonds samen met andere beleggers in een beleggingsfonds participeert, wordt aangesloten bij het engagementbeleid van de beleggingsmanagers.

Provisum heeft ervoor gekozen om daarnaast een extra engagement provider in te zetten om de engagement activiteiten meer kracht bij te zetten en specifieker te kunnen richten op thema's die het pensioenfonds belangrijk acht en gericht zijn op ondernemingen die specifiek in de portefeuille van het pensioenfonds zitten. Deze extra engagementactiviteiten heeft het pensioenfonds via AFAM uitbesteed aan Sustainalytics.

Engagement op basis van negatieve impact bevat vier doelstellingen:

- De negatieve impact moet worden beëindigd;
- De onderneming moet zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden;
- De onderneming moet voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen;
- De onderneming moet transparant zijn over de genomen maatregelen.

Het betreft de volgende drie engagementprogramma's:

- Global Standards-engagement – dit betreft gesprekken met bedrijven over de negatieve impact en mogelijke of daadwerkelijke schendingen van de Global Compact-normen van de VN en de thematische hoofdstukken van de OESO-richtlijnen.
- Engagement met betrekking tot materiële risico's – gericht op hoog risico bedrijven wat betreft alle ESG-onderwerpen.
- Thematische engagementprogramma's – gericht op het verbeteren van de impact van bedrijven middels engagement en op specifieke thema's.

Aangewezen benchmark (art. 36)

Er wordt geen benchmark voor de DB-pensioenregelingen gebruikt om te bepalen of de ecologische en/of sociale kenmerken worden gepromoot.